قارئین سی گزارش اے کہ اس آن لائن اخبار دی ترسیل سوشل میڈیا تے کرُن

لے کے ناں میں سوہنڑے رب دا کراں کلام بیان (القرآن)

WEEKLY HINDKOWAN PESHAWAR

مدیر: محمد نعمان قیوم

مدیرِ منتظم محمد ضیاء الدین

ہفت روزہ

ہندکوان

پشور

گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت چھپڑیں والا پہلا ہندکو ہفت روزہ اخبار

پاکستان دی ہندکو ریائتی زباناں ہندکو، پنجابی، سرائیکی، گوجری، سندھی، پہاڑی تے دیگر زباناں دا اخبار

جلد: 8 | بدھ 24 دسمبر 2025 | شمارہ: 389

hindkowanweekly@gmail.com

گندھارا دی ڈاکٹر الٰہی بخش اختر اعوان مثالی لائبریری

گندھارا ہندکو اکیڈمی دی مذکورہ لائبریری اچ ہندکو سمیت مختلف زباناں دی 8 ہزار سی زیادہ قیمتی تے نایاب کتاباں موجود اُن

ہزاراں دی تعداد اچ طلباء وطالبات، محققین تے شعراء وادباء نے اس لائبریری اچ موجود کتاباں سی استفادہ کیتا وے

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو اکیڈمی دی پروفیسر ڈاکٹر الٰہی بخش اختر اعوان لائبریری اچ اس وخت کم و بیش 8 ہزار سی زیادہ مختلف زباناں دی کتاباں موجود اُن، اس لائبریری نُوں اے اعزاز حاصل اے کہ تھوڑے جیے عرصے دے وچ سینکڑاں نئیں بلکہ ہزاراں دی تعداد اچ محققین پی شال اُن تے اُناں دی طرف سی اکیڈمی دی اس لائبریری نُوں سراہیا گیا وے۔ گندھارا دی اس لائبریری دی دوسری اہم گل اے وے کہ اس اچ درجناں زباناں دی مختلف اصناف تے موضوعات تے مشتمل کتاباں موجود اُن، اسی وجہ نال ساڈے صوبے دی سب تی وڈی لائبریری آرکائیوز لائبریری نے پروفیسر ڈاکٹر الٰہی بخش اختر اعوان لائبریری اچ موجود قیمتی تے نایاب کتاباں دی اہمیت نُوں سامڑیں رکھدے ہوئے محققین پی شال اُن دی طرف سی اکیڈمی دی پروفیسر ڈاکٹر الٰہی بخش اختر اعوان لائبریری اچ اس وخت کم و بیش 8 ہزار سی زیادہ مختلف زباناں دی کتاباں موجود اُن، اس لائبریری نُوں اے اعزاز حاصل اے کہ تھوڑے جیے عرصے دے وچ سینکڑاں نئیں بلکہ ہزاراں دی تعداد اچ طلباء و طالبات، محققین تے شعراء و ادباء نے اس لائبریری اچ موجود کتاباں سی استفادہ کیتا وے جناں اچ نہ صرف ملُن عزیز پاکستان بلکہ بیرون ممالک دے اکیڈمی دے ہال باقاعدہ اک تحریری معاہدہ کیتا جس دے مطابق گندھارا ہندکو اکیڈمی دی اس لائبریری اچ موجود تمام کتاباں دا ریکارڈ اُناں دی ویب سائیٹ دے اُتے بی ملاحظہ کیتا جا سکدے، اس دے علاوہ اس لائبریری دی خاص گل اے وے کہ اس لائبریری اچ جتنی کتاباں موجود اُن نہ صرف اناں کتاباں دا ریکارڈ تحریری صورت اچ مرتب کیتا گیا وے بلکہ اناں کتاباں نُوں ڈیجیٹائزبی کیتا گیا وے۔

واحد سراج دے شعری مجموعے "روشنی ایک حادثہ ہے" دی تقریب پذیرائی

دھرتی رنگ رائٹرز کلب دے تحت اکادمی ادبیات پاکستان اسلام آباد اچ تقریب، مقررین نے واحد سراج دی شخصیت، علم دوستی، اُناں دے شعری مجموعے دے حوالے نال اظہار خیال کیتا

پشور (ہندکووان نیوز) دھرتی رنگ رائٹرز کلب نے اپڑی سالیتہ روایات تے ادب دوستی نُوں برقرار رکھدے ہوئے اکادمی ادبیات پاکستان اسلام آباد اچ واحد سراج دے شعری مجموعے "روشنی ایک حادثہ ہے" دی تقریب پذیرائی دا انعقاد کیتا۔ جس اچ راولپنڈی، اسلام آباد تے ہزارہ سی وڈی تعداد اچ خواتین وحضرات نے شرکت کیتی۔ صدارت محمد اظہار الحق نے کیتی، مہمان خصوصی محمد حمید شاہد، مہمانان اعزاز احمد حسین مجاہد تے تمہیدی اہمیت تے کہل کتھ کیتی تے نال ہی اے بی بتایا کہ کافی عرصے دے بعد کوئی ایہا مجموعہ منظر عام تے آیا وے جس نُوں پڑھ کے فکری تازگی تے اعلیٰ ادبی اقدار دے تصورات واضح ہوندین۔ نرگس جہاں زیب نے شعری مجموعے دے ایسے موضوعاتی پہلوؤں سامرے لیا ندا جس نے حاضرین نُوں بہت متاثر کیتا۔ سید ماجد شاہ نے کتاب دے مندرجات نُوں مزید واضح کردے ہوئے اس دی فنی وفکری جمالیات تے مقالہ پیش کیتا۔ محمد حمید شاہد نے شعری مجموعے دی عالمتی تے سماجی خصوصیات نُوں اپڑے مخصوص میٹھے انداز اچ نمایاں کیتا۔ واحد سراج نے اپڑی کہل کتھ اچ دھرتی رنگ رائٹرز کلب دی ادبی خدمات نُوں سراہیا تے سب دی آمد دا شکریہ ادا کیتا۔ آخر اچ محمد اظہار الحق نے واحد سراج دے نال اپڑے دیرینہ مراسم نُوں یاد کیتا، بڑی محبت نال واحد سراج دی ادب پروری تے تنظیمی خدمات نُوں خراج تحسین پیش کیتا۔ تقریب دی میزبان فرحین خالد نے تمام مہمانان دی آمد دا تہہ دل نال شکریہ ادا کیتا تے واحد سراج دے شعری مجموعے نُوں اردو ادب اچ اہم اضافہ قرار دتا۔ صفیہ شاہد نے تقریب دی نظامت بڑی عمدگی تے ادبی مہارت دے نال کیتی۔ گندھارا ہندکو بورڈ ماسٹرہ شاخ دے صدر محمد اختر نعیم نے فی تقریب اچ خصوصی طور تے شرکت کیتی تے گندھارا ہندکو بورڈ دی نمائندگی کیتی۔

دھرتی رنگ رائٹرز کلب دے زیر اہتمام واحد سراج دے شعری مجموعے "روشنی ایک حادثہ ہے" دی تقریب سی مقررین خطاب پئے کردین جد کہ دوسرے پاسے تقریب دی تصویری جھلکیاں

گندھارا نیوز اینڈ اپونٹس واٹس ایپ گروپ دی پذیرائی

گروپ اچ 600 سی زیادہ ممبراں دی طرف سی گندھارا ہندکو بورڈ تے اکیڈمی دی کارکردگی نُوں سراہیا جاندا پئے

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشور دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق گندھارا دے سٹاف ممبراں نے نواں واٹس ایپ گروپ "گندھارا نیوز اینڈ اپڈیٹس" بنڑایا وے جس اچ گندھارا دے معزز اراکین تے مختلف مکاتب فکر نال تعلق رکھڑیں ولے لوکاں نُوں ایڈ کیتا جاندا پیا وے۔ گروپ اچ گندھارا ہندکو بورڈ دی طرف سی سراہیا جاندا پیا وے تے گندھارا ہندکو بورڈ تے اکیڈمی دی کارکردگی دی تعریف کیتی جاندی پئی اے۔ ہندکو بورڈ دی ہفتہ وار سرگرمیاں، اخبارات، نیوز لیٹرز، تقریبات تے ہندکو زبان دی پاکستان تے بیرونِ ملک سطح تے ترقی دے حوالے نال معلومات باقاعدگی نال شیئر کیتیاں جاندیاں پئیاں۔ جناں نُوں گروپ اچ موجود ممبراں دی طرف سی سراہیا جاندا پیا وے تے گندھارا ہندکو بورڈ تے اکیڈمی دی کارکردگی دی تعریف کیتی جاندی پئی اے۔

"فاطمہ" رسالے دی تیاری، اجلاس جنوری اچ متوقع

اجلاس گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی صدارت اچ منعقد ہووی

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشور تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے تحت مختلف زباناں دے رسالے شائع ہوندے پئین اناں اچ اک خصوصی رسالہ "فاطمہ" بی اے۔ "فاطمہ" رسالے دی خصوصیت اے وے کہ اس اچ تمام تحریراں تریمتاں دیاں شامل کیتیاں جاندیاؤن۔ جناں اچ علمی و ادبی تحریراں شامل ہودیاں، گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق "فاطمہ" رسالے دے تازہ شمارے دی تیاری دے حوالے نال مشاورتی اجلاس جنوری اچ متوقع وے۔

محمد ضیاء الدین دی واحد سراج نُوں کتاب دی اشاعت تے مبارکباد

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین نے اپڑے اک بیان اچ واحد سراج نُوں اناں دے شعری مجموعے "روشنی ایک حادثہ ہے" دی اشاعت تے مبارکباد پیش کیتی۔ اُناں نے کہیا کہ اسی واحد سراج دے شکر گزار آں کہ اوہ ہزارہ دی سرزمین تے ہندکو زبان دی بی پرستی کردے پئین۔ اُناں دی سربراہی اچ پہلی ہندکو کانفرنس 11 مئی 2014 اچ ایبٹ آباد اچ منعقد ہوئی ائی، جس اچ واحد سراج نے گندھارا ہندکو بورڈ نال بھرپور تعاون کیتا ایا تے کانفرنس نُوں کامیاب برانڑے اچ بھرپور کردار ادا کیتا ایا۔

"گندھارا نیوز" دا 21 واں شمارہ منظر عام تے آ گیا

مذکورہ نیوز لیٹر اچ گندھارا ہندکو بورڈ تے اکیڈمی دی کارکردگی دے حوالے نال خبراں تے تصویراں شامل کیتیاں گئیاں اُن

پشور (ہندکووان نیوز) تحقیق، تخلیق تے ترویج دے بنیادی اصولاں تے عملدرآمد کردے ہوئے گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی ہندکو سمیت پاکستان ایتھی جاچڑیں ولی دیگر زباناں دے فروغ تے بھرپور کوشش اں کردے پئین تے مختلف زباناں دی نہ صرف کتاباں شائع کیتیاں گئیاں اُن بلکہ 18 رسالے بی تیار کیتے جاندے پئین جناں اچ انگریزی دا نیوز لیٹر "گندھارا نیوز" بی شامل اے۔ گندھارا نیوز دے ہوندتک 20 شمارے منظر عام تے آ چکے اُن جد کہ 21 واں شمارہ بی تیار ہو گیا وے۔ مذکورہ رسالہ 4 صفحات تے مشتمل اے، جس اچ گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دی کارکردگی دی خبراں تے تصویراں شامل کیتیاں گئیاں۔

گندھارا ہندکو بورڈ دی تاریخی ویڈیوز دی سوشل میڈیا تے پذیرائی

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشور دے زیر اہتمام سینکڑاں دی تعداد اچ علمی تے ادبی تقریبات سمیت عالمی تے صوبائی کانفرنساں، مشاعرے، تنقیدی اجلاس، مذاکرے، ورکشاپس، نعتیہ تحریری تے تقریری مقابلیاں سمیت متفرق سرگرمیاں دے تصویری ریکارڈ سی مختصر دورانیے دی ویڈیوز تیار کر کے سوشل میڈیا تے شیئر کرنے دا سلسلہ شروع کیتا گیا وے جس نُوں علمی وادبی حلقیاں دی طرف سی بھرپور پذیرائی ملدی پئی اے۔

کاروباری حضرات سی گزارش

گندھارا ہندکو بورڈ پشور دے تحت تیار ہونڑے والا واحد آن لائن ہفتہ وار ہندکو اخبار "ہندکووان" نُوں حکومت پاکستان دی طرف سی باقاعدہ ڈیکلریشن ملی ہوئی اے۔ "ہندکووان" اخبار نہ صرف پشور بلکہ اندروں تے بیرون ملک بی بذریعہ واٹس ایپ 2000 سی زیادہ لوکاں نُوں پچویا جاندا وے۔ اس اخبار اچ نہ صرف گندھارا ہندکو اکیڈمی دی مختلف سرگرمیاں دے حوالے نال خبراں تے تصویراں شامل کیتیاں جاندیاں بلکہ سیاسی، سماجی، ادبی تے علاقائی مسئلے تے مسائل دے حوالے نال بی خبراں تے کالماں نُوں اس اخبار دی زینت بنڑایا جاندا وے۔

کاروباری حضرات سی گزارش اے کہ اپڑے کاروبار دی آن لائن تشہیر وسے تے دنیا دے کونے کونے اچ پہنچائیں وسے "ہندکووان" اخبار اچ اپڑا حصہ پاؤ۔ تے ساڈیں اپڑی خبراں تے اشتہارات پچواؤ، "ہندکووان" اخبار اچ تواڈے اشتہارات انتہائی مناسب قیمت اچ ہمیشے اچ 4 واری اخبار دے صفحات اچ 4 کلر اچ لگائے جاسن۔

اپڑی خبراں تے اشتہارات دے حوالے نال مزید تفصیل جاننے وسے درج ذیل واٹس ایپ نمبر تے رابطہ کرو تے ہندکووان اخبار دا حصہ بنڑو۔

محمد نعمان قیوم | 0314-9048111

Digital Dictionary Development for Torwali, a Less-Studied Language: Process and Challenges Part-1

Inam Ullah
(Bahrain, Swat)

Abstract

Torwali is an endangered and less-studied language spoken in the north of Pakistan. Recently, the community celebrated publication of the first ever Torwali dictionary both in print and an online version. This paper discusses issues and challenges regarding lexicography of a previously non-written language; from data collection by the native speaker having no set goals and training or institutional support, to organization and presentation of the data for producing multiple versions of the dictionary. The first section describes the process of developing the database using the methods of wordlists and semantic domains. The proceeding sections describe the technical development of its printed and online versions in detail, and discuss orthographical, technical, computational and social concerns of the project. The paper concludes with recommendations for future dimensions of the present work and for similar projects with special consideration to lexicographical work on non written languages.

Keywords: lexicography; non-written language; online dictionary; community participation

Introduction

Torwali language

Torwali belongs to the Kohistani sub-group of the Indo-Aryan Dardic languages, spoken in the upper reaches of district Swat of northern Pakistan. It has two dialects (the Bahrain and Chail dialects), with a total of approximately 90,000 to 100,000 speakers. Close to half of the population has migrated to bigger cities where language shift is a common phenomenon.

Motivation or need for the project

The project initiator, a mother-tongue speaker of Torwali, when studied the written materials on the language for the first time, found many semantic and phonetic errors. This initially motivated him to work on his native language in order to present it more accurately to the academic community. Later, after receiving encouragement from the community elders, he decided to compile a dictionary of Torwali based on the idea that dictionaries can be a crucial resource for language learning and instruction, particularly with regard to endangered languages. A good dictionary can address issues of orthography, documentation and language preservation. Previously, the locals found it difficult to write Torwali language using the alphabets of neighbouring regional languages or the national language as some of its peculiar sounds had no representation in their alphabets. The main goals were, therefore, to record, document and preserve a hitherto unwritten language of Swat Kohistan and thus, to safeguard it for the future generations.

Intended audience of the dictionary

Initially, the intended audience was the academic community. The aim was to provide them with error-free material of Torwali for further research. However, later, in view of the interest of the Torwali community, it was decided that the intended audience would include both the academic and the speech communities. During the compilation process, numerous difficulties emerged regarding decisions to present the data in a way that would benefit both the communities equally. As a result, it was decided that the primary audience would include those Torwali-speaking Torwalis and Torwali-learning Torwalis whose preference is the socio-cultural information like clans, place names, medicinal plants, cultural items, myths and oral traditions. Thus, the final product of the database is intended for students, Torwali speakers across the globe, tourists, and researchers.

The selection of dialect

While compiling data for Torwali dictionary the 'Bahrain dialect' was decided to be the standard dialect because: (i) it is spoken by a larger number of Torwali speakers; (ii) Bahrain is the cultural, political and administrative center of Torwali community; and, (iii) the compiler of the data speaks Bahrain dialect of Torwali.

Despite the above-mentioned decision, some words peculiar to the Chail dialect were added to the database with the tag of 'Chail dialect' However, it was not possible to enter Chail variation of every Torwali word due to space issues.

Previous literature

Several western researchers have worked on this language. In 1880, John Biddulph published *Tribes of the Hindoo Koosh*, which contained the first linguistic description of the Torwali language. The most extensive work on the language was carried out by Sir George Grierson which is known as *Torwali: A Dardic language of Swat Kohistan* (1929). In the late 1980s, SIL International carried out a sociolinguistic survey in northern Pakistan which included the Torwali community. Wayne Lunsford's work, *An Overview of Linguistic Structures in Torwali, a Language of Northern Pakistan* (2001) is another major work on Torwali after Grierson's. To be continued...

گوشہ ادب

حمد باری تعالیٰ — سعید پارس

جس رنگ وچ میں ویکھاں بس مالک تو ای ایں
جس پاسے جا ویکھکاں بس مالک تو ای ایں

فہم و ادراک سی دور، میرے وجدان سی دور
جتھے بی جا پہنچاں بس مالک تو ای ایں

تنوں لبھریں دی نئیں جا مشکل اے تیرا پتہ
جسدا وے لامکاں، بس مالک تو ای ایں

میں منگتا واں تیرا، تو دانا ویں میرا
جس سی میں پاواں، بس مالک تو ای ایں

ماں پیو سی ودھ کے تو ہر اک سی آپڑا تو
جیڑا میرا آپڑاں بس مالک تو ای ایں

پارس تے کرم کرو، دُکھاں نوں دُور کرو
تیرے تے آس رکھاں، مالک تُو ای ایں

نعت رسول مقبول — محمد نواز صابر

اے حبیب کبریا! صلی علیٰ خیر الورائی
شافعِ محشر تُسی او اے محمدؐ مصطفیٰ

ذکرِ خیر اے آپ دا ای سارے آسماناں اُتے
آپ دی رحمت دا سایہ اے سارے جہاناں اُتے

ڈالیاں درُود دیاں پیچ دا وے رب کریم
نور دیاں کرناں سدا اوہ پیچ دا وے رب عظیم

یٰسین و طٰہٰ تے مزمل و مدثر بی آپؐ
اُمت دے ہجا و ماوی نالے مبشر بی آپؐ

دُعا میری تا ایوی اے گناہ سی پاک ہو جاواں
میں تا بس ڈاہر آقا دے پیراں دی خاک ہو جاواں

غزل — سکندر حیات سکندر

روز ای تیری خاطر جینا روز مرنا واں
تو نی کر نی پیار میرے تل میں تا کرنا واں

لکھ تو سچ چھپاویں اکھیاں آپے بولدیاں ڈن
تیری سوچ سمندر وچ میں ترنا واں

ملا نہ دردی ساناں کوئی ویکھے دل دے چھالے
آپ ہکلا بیٹھ کے پھٹ میں آپڑے پڑنا واں

تیرا کھمڑا ویکھروں سوہنڑی کتنا مشکل اے
تیری گل اج آ کے سر تلی تے تھرنا واں

اس جگ دے وچ دارا رہیا نہ سکندر کوئی
اُچیاں ماڑیاں دے غرور دے شری ڈرنا واں

غریب — ڈاکٹر خادم ابراہیم

غریب دے بُرے بخاں وچ بریانی اے نہ روٹی اے
خالی ہووے پیٹ تے وت لگ دی بُری ووٹی اے

نواں نواں ویاہ ہویا ڈس کول ازے اوہ جاندا نیئنگا
تازی روٹی مل دی عینکی قسمت اِزی کھوٹی اے

سب کچھ ہوندے سوندے بی کھاویں پیویں کجھ بی نہ
نعمتاں سی پرہیز نہ کر تو، ڈینا پک کسوٹی اے

لے کے امتحان ساڈے سی وت سخ سکھاندا وے
وخت سب دا استاد اے، ہتھاں اچ اس دے سوٹی اے

محنت کر کے سارا دن ٹھبڈ دا رہندے رزق روٹی
حق حلال کماناں اتھے پہاڑ جنی اُچی چوٹی اے

خادم پیکھے پہاڑے سی پچھ قدر وت روٹی دی
پہرے پیٹ دیاں گلاں کرنے عقل تیری موٹی اے

ہندکو فلم "مدعاش"

ہدایتکار: نواب شوکت جمشید — مصنف و فلمساز: نذیر بھٹی
موسیقی: خالد ملک حیدر

جہانزیب تو رولل تل ملدائے تہ اس تل عمران نوں اغوا کرکے اس نوں مارنے دا سوا دا کرلیندائے۔ تو رولل عمران نوں فیروز نوں بچوا کے اغوا کرالیندائے تہ اس نوں ڈک دیندائے زیبو تو رولل دی تی اے تہ فیروز نے اس نوں اپڑی تی جی۔ بزا کے پالا ہوندائے تہ زیبو فیروز نوں پیو دا درجہ دیکھے اس دی عزت کردیئے۔ زیبو نوں پتہ لگدائے کہ اس دا پیو پک نڈے نوں اغوا کر کے لیایا ہویائے۔ اوکوٹھی دے روشن دان دے ذریعہ عمران نوں دیکھدے ہیئے۔ اس واسے روٹی وغیرہ بی لیائیں لگدیئے سلیمان تاجاں تے فریدہ عمران دے غیب ہوئیں تے پریشان ہوندین۔ جہانزیب اناں تل چھوٹھ موٹھ دی ہمدردی کردائے تے کیندائے میں اس دا پتہ لگاساں ہوسکدائے کہ اس نوں تاوان واسے اغوا کیتا گیا ہووے۔ سلیمان کیندائے جتنا تاوان اغوا کار منگدائے میں اس سی زیادہ دیساں۔ مگر عمران نوں صحیح سلامت آجاخاں چاہیدائے۔ جد تو رولل دی طرفو تاوان دا جواب آجاندائے تا جہانزیب حیران ہوندائے تے جاکے تو رولل نوں کیندائے کہ منے تیرے تل عمران نوں مارنے دا سوا دا کیتا آیا تے اس نوں جیدا رکھ کے اس دا تاوان پیا منگناایں؟ تو رولل کیندائے۔ اس نوں میں ضرور مارساں مگر میں اس دے پیو سی کش پیسے وصول کرنا چاہنا واں۔

زیبو نوں پتہ لگدائے کہ تو رولل عمران نوں قتل کرنا چاہندائے تا او اس نوں کوٹھی چوکڈھ کے نسا دیندیئے۔ جد تو رولل نوں پتہ لگدائے تا او زیبو نوں غداری دے جرم وچ ڈک دیندائے تے کیندائے تھوں میں سنگسار کرساں۔ عمران نس کے کہار پہنچ جاندائے۔ جہانزیب اس نوں دیکھ کے حیران ہوجاندائے۔ او تو رولل کول آندائے تے پچھدائے عمران جیدہ اکساں اپڑے کہار پہنچ گیا ہے۔ تو رولل کیندائے تو فکر نہ کر میرے بندے جاکے اس نوں شہر وچ ای مارسن۔ جہانزیب کیندائے کہ اگر اس دا واہ فریدہ مل ہوگیا یا میرا سارا منصوبہ خاک وچ مل جاسی۔ تو فریدہ نوں چکوا کے اتھے لے آتا کہ میں اتھے ای اس تل نکاح کرلواں۔ تو رولل کیندائے آجا سی فریدہ اتھے۔ او فیر وزنوں پہنچ کے فریدہ نوں اغوا کرالیا ندائے تے اس دن زیبو دے قتل ڈک دیندائے زیبو نوں پتہ لگدائے کہ فریدہ عمران نوں چاہندی اے۔

فریدہ دے اغوا دے بعد تاجاں پریشان ہوجاندے تے سوچدیئے کہ اغوا کار پیسے لیکے بندے نوں چھوڑ دیندے ہوندین۔ او بہت سارا کھڑا ں تے پیسے لیکے علاقہ غیر چلی جاندے تے اتھے جاکے اغوا کاراں دا پتہ پچھدے تے پک دم فیروز نوں دیکھ لیندے ہیئے۔ وی سال بعد میاں بیوی پک دوسرے نوں ملدین تے فیروز ایبہ سڑ کے تڑف جاندائے کہ جس گڑی نوں او اغوا کر کے لیایا ہے او اس دی اپڑی ای تہی وے۔ تاجاں کیندیئے آفرین فیروز منوں پتہ بی آیا کہ تو بدمعاش سی مفرور تے مفرور سی اغوا کار بی۔ بنڑ جاسیں تے آپڑی ای تہی نوں اغوا کرلیاسیں۔ تاجاں دنیا دے سارے بدمعاشاں نوں مخاطب کر کے کیندیئے۔ دسو اوے بدمعاشو سی تا آپڑی بدمعاشی نوں توڑ چڑھا کے اسپتالاں وچ بی لے جاندیو۔ جیہاں وچ بی پے جاندیو۔ بھاسی دے ٹھیکے تے بی چڑھ جاندیو۔ مگر تہوانے ایبہ بی سوچائے کہ تہوڈے سی بعد تہوڈے پچھیاں تے کیہہ گزرداے۔ کہار دی زینت کسراں تباہ ہوندیئے۔ کہار بار کسراں نیلام ہوندین تے تہوڈیاں حیادار شرماں نکھے سر تھانڑے تے پچھریاں وچ کسراں رلدیاں۔ اگر اسی داناں بدمعاشی اے تعلق اے تواڈی بدمعاشی تے اگر اسی داناں غیرت اے تا تھوے تہوڈی غیرت تے۔ فیروز نڑف کے کیندائے۔ بس کر تاجاں منوں اتنے ٹھنے نہ دے کہ میرا کلیجہ پھٹ جاوے تے میرا کھلوتے ای دم نکل جاوے۔ میں مجرم! تیرا بی اپڑی تہی دا بی تے قانون دا بی تو جا کہارتا جاں میں اپڑی تہی نوں آپ کہارلے کے آساں۔

سلیمان فریدہ دے اغوا دا مقدمہ درج کرائندائے تے عمران پولیس نوں کیندائے کہ اغوا کاراں دا اڈو منوں پتہ وے۔ جہانزیب تو رولل دے ڈیرے تے آندائے تے فریدہ دے تل زبردستی نکاح کرنے دا انتظام کردے فریدہ نوں کوٹھی چوکڈھ کے لیایا جاندائے تے نکاح دے وخت تے فیروز پہنچ آندائے تے تو رولل تے جہانزیب دے سامنڑے کھلو جاندائے زبردست لڑائی ہوندیئے۔ پھکڈی جا کے زیبو نوں کوٹھی چوآزاد کرائندائے۔ زیبو بی آپڑے پیو دے خلاف لڑدیئے۔ جہانزیب موقعہ پاکے فریدہ نوں آپڑے تل لے جاندائے اس دا رستہ زیبو روکدیئے۔ تو رولل زیبو نوں گولی ماردیندائے۔ فیروز جہانزیب تے تو رولل نوں نرغے وچ لیندائے۔ عمران تے سلیمان پولیس نوں لیکے آجاندین تے فیروز آپڑے آپ نوں قانون دے حوالے کردیندائے تے کیندائے کہ جرم کرنا آسان اے۔ مگر مجرم بنڑ کے جیندا رہنڑاں بہت مشکل ہوندائے۔ مفروری دی زندگی عذاب اے تے آپڑے جرم دی سزا پائے وچ نجات اے۔ جرم کرنے سی پہلے اس دے انجام تے ضرور سوچنڑاں چائیدائے۔

اقبال دیاں فارسی رباعیاں — سعید شعر

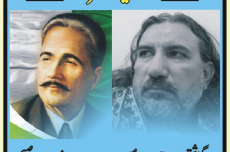

گزشتی تیز گام اے اخترِ صبح
مگر از خواب ما بیزار رفتی
من از نا آگہی گم کردہ راہم
تو بیدار آمدی بیدار رفتی

سرگی دا گیا تارا بڑی تیزی نال
اس خواب اساں دے دسّنے بیزاری نال
ناسمجھی اے میری کہ میں رہ گم کیتا
آنڑاں ترا، جلوواں ترا بیداری نال

تہی از ہائے و ہو میخانہ بودے
بگل ما از شرر بیگانہ بودے
نبودے عشق و ایں ہنگام عشق
اگر دل چوں خرد فرزانہ بودے

ہنگامے توں خالی کدے مے خانہ اے
ساڈا وی تے بت شرر توں بیگانہ اے
ایبہ عشق، نہ اس عشق دا اے ہنگامہ
جے دل کدے تھوڑا جیہا وی دانا اے

ترا اے تازہ پرواز آفریند
سراپا لذت بال آزمائی
ہوس ما را گراں پرواز دارد
تو از ذوقِ پریدن پر کشائی

تو خاص بنڑایا گی ہا اڈڑاں جوگے
بے انت اچائی دیاں لطفاں جوگے
لالچ تے اساں کھرے دا ایتھے چھوڑیا ہنڑ
پر کھول ذرا شوق بدھائڑاں جوگے

غزل — احمد ندیم اعوان

اُس نے دل دا حال سُنڑاڑاں چھوڑ دتا اے
سانئیں بی پچھڑاں پچھاڑاں چھوڑ دتا اے

رُسوائی اے اُس دے کوچے جاڑاں اُس دی
اے سوچ کے بس جاڑاں آڑاں چھوڑ دتا اے

دل دے شہر تے اکھیاں نے او لہیاں چیڑیاں
کہ بدلاں نے وسڑاں وساڑاں چھوڑ دتا اے

خزاں نے آ کے باغ اچ ایسے ڈیرے لہائے
کہ کلیاں نے ہسنڑاں ہساڑاں چھوڑ دتا اے

ہر ویلے دا رُسڑاں اچھا نئیں ندیم
یاراں نے منڑاں مناڑاں چھوڑ دتا اے

بن موج سمندر — محمد ضیاء الدین

توا ڈیاں یاداں

تُسی ساڈیاں سوچاں دے وچ
توا ڈی سوچاں دے وچ اسی
سوچ نے آں کہ ہوسی انج ہی
سوچ دے دھارے ٹھبڈ دے ہوسن
ایبہ حقیقت جانڑ دے ہوسن
تُسی ہوگئے دور ساڈے سی
توا ڈیاں یاداں دا سرمایہ
ہونڑ بی ہیوے ساڈا اثاثہ
تُسی سانو یاد رہ سو
صفی سارے، ایبہ دعا کردین

مردِ آہنگ تے ایمان، اتحاد، نظم

تحریک آزادیٔ پاکستان دسے سخت وکشمال شروع کیتیاں گئی آں تے اُس وخت ایہہ دیکھا گیا کہ مختلف سیاسی تے مذہبی جماعتاں دے رہنماواں دے درمیان نظریات اچ کافی اختلاف موجود ایا یعنی اتحاد دا عنصر مفقود ایا برے جس وخت بابائے قوم حضرت قائداعظم محمد علی جناح اِس تحریک دا حصہ بنڑے تے اُناں نے اِس تحریک نوں چلائڑے وسے وکشمال شروع کیتیاں تے کجھ عرصہ اِس تحریک نوں بڑی کامیابی دے نال چلایا بر اس دوران اُناں نے ایہہ محسوس کیتا کہ تحریک اچ شامل لوک ہِک Page تے بینگے تے ہر بندہ آپڑا الگ الگ نظریہ رکھدا وے اِس وسے اوہ کجھ وجوہات دی بناء تے خفہ ہوکے انگلینڈ چلے گئے جس دے بعد بڑے لوکاں نے قائداعظم نوں مناڑے دی کوشش کیتی برے اوہ نہ منے تے فیر علامہ اقبال اُناں نوں راضی کرنے انگلینڈ چلے لگے تے قائداعظم محمد علی جناح اُناں دی خواہش تے واپس آئے تے دوبارہ اِس تحریک نوں شروع کیتا برے اِس دفعہ اُناں نے آنڑے نال ہی تحریک دے نال وابستہ ساریاں نوں ایہہ ہدایت کیتی کہ کسی بی تحریک نوں کامیابی نال چلانڑے وسے Unity of Command انتہائی ضروری اے تے اگر اُسی بی اِسی فارمولے تے عمل کرسی ایں تے وہ دِن دور نئیں جیہڑا ہِک آزاد اسلامی ریاست دا خواب دیکھدا وے اوہ پورا ہو جاوے، تے فیر اِس سی بعد تحریک انتہائی کامیابی دے نال چلی تے پاکستان بنڑ گیا، قائداعظم دے انتقال سی بعد اوہ Unity of Command والا عنصر مفقود ہونڑے لگا تے فیر تُسی دیکھو کہ اِس ملک دا کیہہ حشر ہویا۔ اِس وسے ضرورت اِس امر دی اَئی کہ قائداعظم ونگرو ہِک ایسا کوئی مردِ آہنگ دوبارہ پیدا ہووے کہ جیہڑا اُسی Unity of Command والے فارمولے تے عمل پیرا ہووے تے اُس دا نتیجہ تواڈے سامنڑے وے کہ جس وخت اللہ تعالیٰ نے پاکستان نوں بھارت دے خلاف حالیہ جنگ اچ کامیابی دِتی اُس وخت ساری پاکستانی قوم پاک فوج دے سر براہ دے نال شانہ بشانہ کھلوتی اَئی تے اُس دا صلہ ایہہ ملا کہ اج تک پوری دُنیا اچ پاکستان دا سر فخر نال اُچاوے تے اُس سی بعد ہر روز پاکستان دی کامیابی دے حوالے نال ہِک اچھی خبر سُنڑو نے نوں مل دی پئی اے تے پاکستان دی کامیابی دا سفر جاری اے کیونکہ ایہہ اللہ تعالیٰ دا قانون اے کہ اوہ اُسی بندے نوں کامیابیاں دے نال ہم کنار کردے جیہڑا انسان انتہائی محنت تے جواں مردی دے نال آپڑی کوششاں جاری رکھے تے اللہ تعالیٰ اُناں نوں فیر انعام دیندے یعنی اِس وخت ساڈی پاک فوج دے آرمی چیف دی مثال تواڈے سامنڑے وے کہ پہلے اُناں نوں آرمی چیف دا عہدہ ملا، فیر فیلڈ مارشل تے اُس سی بعد چیف آف ڈیفنس فورسز دے عہدے تے تعینات ہو گئے یعنی اُناں نے ہر منصب دے آپڑے فرائض بخوبی نبھائے تے اُس دا انعام بی پاندے رئے۔

پختون تے پٹھانڑ

اک محفل اچ بیٹھے ایاں تے اُس محفل اُچ ''پختون تے پٹھانڑ'' دو الفاظاں دے تبادلہ خیال شروع ہو گیا تے ساڈی محفل اچ ای بیٹھے پشتو دی وچ اک بندے نے سوال کیتا کہ ''پختون تے پٹھانڑ'' اُچ کے فرق اے آیا اے دونوں لفظ اک دوسرے دے مترادف اُن یا اے دونوں وکھرے وکھرے لفظ اُن؟ بہرحال اس سوال تے منے آپڑا موقف پیش کیتا کہ دونوں لفظ مترادف نئیں، پختون تے پٹھانڑ دو دوسرے سی مختلف لفظ اُن۔ تاریخ اچ اے زبان، کرو تے لوکاں دے اجتماع دے بارے اچ اصطلاحوان ڈن تے دونوں اصطلاحواں ساڈے خطہ ہند اچ استعمال ہوندیاں ڈن۔ کش حاضرین محفل دا اے موقف ایا کہ اے دونوں مترادف لفظ اُن کہ یعنی پشتو بولنے والے لوکاں نوں ''پختون'' بی کہندن تے ''پٹھانڑ'' بی کہہ سکدن۔ میرا موقف اُناں سی مختلف ایا کہ پختون تے پٹھانڑ دے الفاظ اک اہمیت دے استعمال نی ہوندے اسی دوران حاضرین محفل چوا ک بندے نے میرے سی سوال کیتا کہ تے جیڑا تواڈا موقف اے اس دی تواڈے کول کے دلیل اے؟ جس دے جواب اُچ منے کہیا کہ پٹھانڑ لفظ دے وچ ''ھ'' استعمال ہوندی اے جس نوں اَسی لوک اکھیاں ولی ''ھ'' کہنے آں تے اے لفظ پشتو دی حروف تہجی ہے یا نی ہینگا۔ اج تک جتنی بی حروف تہجیاں پشتو دے حوالے نال بنڑیاں ڈن پھایاں اوہ جدید ہوڈن یا قدیم اُناں اچ اکھیاں ولی ''ھ'' دی مختلف شکلاں ڈن۔ مثال دے طور تے اک حلوے ولی ''ح'' ہوندی اے، اک کنڈے ولی ''ا'' ہوندی اے تے اک ''ء'' دے۔ اے ولی ''ھ'' جس نوں اسی اکھیاں ولی ''ھ'' کہنے آں تے اُردو، ہندکو تے پنجابی دی حروف تہجی اچ تا موجود اے لیکن پشتو دی حروف تہجی اے ''ھ'' دا حرف موجود نی ہینگا۔ اے تا بلکو خود اک دلیل اے کہ جیڑا حرف کسی زبان دی حروف تہجی اچ نہ ہووے تے اوہ لفظ اوہ زبان بولنے والے اُس اچ کسراں استعمال ہو سکدے۔ مثال دے طور تے ''پٹھانڑ'' اس لفظ اُچ ''ھ'' واضح طور تے آندی اے۔ اے لفظ پنج حروف نال مل کے بنڑاں یے وجے اے اچ ''پ، ٹ، ھ، ا تے ن'' تے اس لفظ اچ نہ حلوے ولی حرف آسکدی اے نہ ای کنڈے ولی حرف آ سکدی۔ لازماً اِس لفظ اُچ اکھیاں ولی ''ھ'' ای استعمال ہوسی۔ چونکہ اکھیاں ولی ''ھ'' پشتو دے حروف تہجی اچ موجود ہینگی اس وسے اے لفظ پشتو بولنے والے دے اس سے استعمال نی ہو سکدا۔ دوسری گل اے دے کہ اسے ساڈا دریا تے پختونخوا اچ دسے مختلف علاقیاں دے مختلف نام اُن، مثال دے طور تے دریا پر دریا ساڈے صوبے دا اک ضلع وے تے اس ضلعے دے سی وڈے دریا دا نام ''پنج کوڑہ'' وے تے اے پنج کوڑہ دا لفظ ہندکو تے کوہستانی زبان اُچ موجود اے۔ تے اے لفظ اگر سی پشتو زبان اُچ بولو تے اوہ ''پنج گوڑہ'' ہوسی۔ اے بذات خود اس لفظ دی دلیل اے تے اے لفظ بتاندا وے کہ اے لفظ ''پنج'' دا لفظ اے، مثال دے طور تے پشتون لوک جد لفظ ''پٹھانڑ'' بولدن تے اوہ پٹھانڑ دے بجائے ''پٹان'' بول سُن اُس اُچ ''ھ'' نی بول دے اسراں دوسرے ہور کئی الفاظ اُن جناں اچ ''ھ'' تا آندی اے بڑے جد بول سُن تے ''ھ'' دا حرف نہ بول سُن۔ کیوں کہ ''ھ'' دا لفظ بعض لوک صلق سی ای بی بول سکدے۔ عربی زبان اُچ ''خ'' دا حرف ہینگا تے اوہ لوک جی جدو کوئی ایسا لفظ بولن جس اُچ ''خ'' آندا ہووے تے اوہ ''خ'' دے بجائے کوئی ہور لفظ بول سُن۔ میرا موقف تا اے ای کہ پختون تے پٹھانڑ دو وکھرے وکھرے الفاظ اُن۔ جیڑے لوک پشتو بولنے والے ہوندیں اُناں دسے پختون یا پشتون دا لفظ استعمال ہوندے۔ پٹھان دا لفظ سانڑھے اٹھارہ سو لوک نارتھ انڈیا دے لوکاں وسے استعمال کردے اے۔ یعنی پٹھے آں ولے مضبوط جسم دے مالک لوکاں نوں پٹھانڑ کہیا جاندا وے چونکہ ساڈے اس طرف دے لوک پٹھے آں ولے مضبوط جسم ولے اے اِس وسے ساڈتھ اٹھارہ دے لوک ساڈے اس طرف دے لوکاں نوں پٹھانڑ کہہ سکدے ایں۔ جمراں لوک کہندن کہ فلانڑاں پٹھا پلوان یعنی اُس داشاگرد اے۔ اس لحاظ نال میرا اے موقف اے کہ پختون تے پٹھانڑ دا لفظ اُچ دوسرے سی مختلف اُن۔ میں آپڑا اے موقف ست روز ہندکو دان اخبار اُچ اک کالم دی صورت اُچ پیا شائع کرداواں، میرے اس موقف دی تائید تے اِس تے اختلاف تے ہر بندہ آپڑی رائے پیش کر سکدے۔

سخن سمندر
محمد ضیاء الدین
mziapishori@gmail.com

کریزی ٹاؤن

ہر صدر یا وزیر اعظم آپڑے ملک دن ورپیش سارے مسائل دا ذمہ دار پچھلی حکومت نوں ٹھہرا ندے ہوئے اُسی بُرا کہندا رہندا اے۔ کسی بی جمہوری ملک اچ اے حکمت عملی زیادہ دیر نئی چل سکدی کیوں کہ لوک آپڑے حالات اچ بہتری ویکھرن ایا چاہندے ڈن۔ اوہ مہنگائی، بیروزگاری تے جرائم اچ کمی دی توقع رکھدن، ان عمل صدر ٹرمپ نوں عوامی محاذ تے نامناسب حالت دا سامنڑا اے۔ کئی سروے دے مطابق اناں دی مقبولیت چالیس فیصدی کہٹ گئی اے۔ اس بدلی ہوئی صورتحال اُچ صدر ٹرمپ دے مشاہیر نے اُناں نوں عوامی رابطے دی مہم شروع کرنے دا مشورہ دتا وے۔ اناں دی رائے اچ مہنگائی تے مہنگائی اچ اضافہ ای پائینڑں حکومت دی ناکامی دا اصل وجہ اِی۔ صدر ٹرمپ دی پچھلے سال دی کامیابی دی اک وجہ ایہ بی اَئی کہ اُناں دے بقین ایا کہ اوہ دوسری وار بی معاشی مشکلات تے قابو پالے گا۔ سو، بڑے گیارہ مہینے لنگڑیں دے بعد بی مہنگائی اچ مسلسل اضافہ ہوندا پیا وے، اِنگلے سال دے درمیان اُچ ہوئڑیں والے انتخابات سی پہلے اگر حالات اُچ تبدیلی نی آندی تے ری پبلکن پارٹی دا اُس اُچ بڑی شکست ختم کردے سے نہ سینٹ اُچ بی اس دی برتری اچ کمی آ جاسی۔ اس صورت اُچ صدر ٹرمپ دے آپڑے جارحانہ انداز حکمرانی نوں برقرار رکھڑاں مشکل ہو جاسی۔ اناں حالات اُچ موجودہ صدر ٹرمپ نے لوکاں سی براہ راست رابطے دی مہم دا آغاز کردتا وے، پچھلے ہفتے اُناں نے پنسلوینیا جسی اہم سونگ سٹیٹ دے پہاڑی شہر Mount Pocono اچ اک اجتماع سی خطاب کیتا۔ سیاسی پنڈتاں دا خیال ایا کہ اوہ اک وڈے جلسے سی خطاب کرکے درمیانی مدتی انتخابات دی مہم دی شروعات کرسن۔ اک ڈنیا دیکھدی کہ MAGA تحریک آپڑے جوبن تے وے تے صدر ٹرمپ دی طراں سیاسی منظر نامے تے طاری ہوئے ایں۔ بڑے Mount Airy Casino Resort دے اس بال اُچ میڈیا دے مطابق صرف بارہ سو بندے آئے اے تے اُناں دی تاڑیاں دے شور تے نعریاں دی گونج اُچ اوہ جوش تے جذبہ نی ایا جیڑا پہلے ہوندا ایا۔ نوے منٹ دے اس خطاب اچ صدر ٹرمپ نے آپڑا زور بیان بائیڈن حکومت دی ناکامیاں تے صرف کیتا۔ اک موقعے تے ڈیموکریٹس نوں مخاطب کردے ہوئے اُناں نے کہا Where you all big moths were when Biden was raising grocaries بارہ دسمبر دے نیویارک ٹائمز دی اک خبر دے مطابق ماؤنٹ پوکونو دی تقریر اُچ صدر ٹرمپ نے انٹیس وار جیسے صدر دا نال لتا، اوہ بار بار آپڑے تے Sleepy Joe, Ccrooked Joe تے Stupid Joe کہندے رئے۔ دوئے دن کُجھ ٹیلی ویژن چینلز نے اوہ ریڈیو پکلیس چلا دتے جناں اچ صدر ٹرمپ کابینہ دی میٹنگ دا ذکر اے تے اُنے دے ذاتی ٹوئٹر دی ٹویٹ دی گل سکدی کیوں کہ لوک آپڑے حالات اچ بہتری ویکھرن ایا چاہندے ڈن۔ اوہ مہنگائی، بیروزگاری تے جرائم اچ کمی دی توقع رکھدن، ان عمل صدر ٹرمپ نوں عوامی محاذ تے نامناسب حالت دا سامنڑا اے۔ کئی سروے دے مطابق اناں دی مقبولیت چالیس فیصدی کہٹ گئی اے۔ اس بدلی ہوئی صورتحال اُچ صدر ٹرمپ دے مشاہیر نے اُناں نوں عوامی رابطے دی مہم شروع کرنے دا مشورہ دتا وے۔ اناں دی رائے اچ مہنگائی تے مہنگائی اچ اضافہ ای پائینڑں حکومت دی ناکامی دا اصل وجہ اِی۔ صدر ٹرمپ دی پچھلے سال دی کامیابی دی اک وجہ ایہ بی اَئی کہ اُناں دے بقین ایا کہ اوہ دوسری وار بی معاشی مشکلات تے قابو پالے گا۔ سو، بڑے گیارہ مہینے لنگڑیں دے بعد بی مہنگائی اچ مسلسل اضافہ ہوندا پیا وے، اِنگلے سال دے درمیان اُچ ہوئڑیں والے انتخابات سی پہلے اگر حالات اُچ تبدیلی نی آندی تے ری پبلکن پارٹی دا اُس اُچ بڑی شکست ختم کردے سے نہ سینٹ اُچ بی اس دی برتری اچ کمی آ جاسی۔ اس صورت اُچ صدر ٹرمپ دے آپڑے جارحانہ انداز حکمرانی نوں برقرار رکھڑاں مشکل ہو جاسی۔ اناں حالات اُچ موجودہ صدر ٹرمپ نے لوکاں سی براہ راست رابطے دی مہم دا آغاز کردتا وے، پچھلے ہفتے اُناں نے پنسلوینیا جسی اہم سونگ سٹیٹ دے پہاڑی شہر Mount Pocono اچ اک اجتماع سی خطاب کیتا۔ سیاسی پنڈتاں دا خیال ایا کہ اوہ اک وڈے جلسے سی خطاب کرکے درمیانی مدتی انتخابات دی مہم دی شروعات کرسن۔ اک ڈنیا دیکھدی کہ MAGA تحریک آپڑے جوبن تے وے تے صدر ٹرمپ دی طراں سیاسی منظر نامے تے طاری ہوئے ایں۔ بڑے Mount Airy Casino Resort دے اس بال اُچ میڈیا دے مطابق صرف بارہ سو بندے آئے اے تے اُناں دی تاڑیاں دے شور تے نعریاں دی گونج اُچ اوہ جوش تے جذبہ نی ایا جیڑا پہلے ہوندا ایا۔ نوے منٹ دے اس خطاب اچ صدر ٹرمپ نے آپڑا زور بیان بائیڈن حکومت دی ناکامیاں تے صرف کیتا۔ اک موقعے تے ڈیموکریٹس نوں مخاطب کردے ہوئے اُناں نے کہا Where you all big moths were when Biden was raising grocaries بارہ دسمبر دے نیویارک ٹائمز دی اک خبر دے مطابق ماؤنٹ پوکونو دی تقریر اُچ صدر ٹرمپ نے انٹیس وار جیسے صدر دا نال لتا، اوہ بار بار آپڑے Sleepy Joe, Ccrooked Joe تے Stupid Joe کہندے رئے۔

عقیقِ عتیق
عتیق صدیقی
hindkowanweekly@gmail.com

ساجد حمید ۔۔۔۔ ہِک یاد

ستمبر 2019ء ساجد حمید دی قبر اُتے پنج پہلی رات ایہی ہیں اس آں اس توں اُک مہینہ پہلے ملاوں آسلے گیا ایہاں۔ اوہ اپڑیں زندگی دی آخری لڑائی لڑ رہیا ایہا۔ میرے نال ڈاکٹر سفیان صفی وی ایہہ۔ ساجد حمید اپڑیں بیڈ روم وچ بیٹھے وی ہِک چٹائی تا نیم دراز ایہا۔ اِس کول کجھ کتاباں دے سوہنے پیپے ایہہ جن آں تا اوہ کم کر رہیا ایہا۔ اساں اُس دیئے کے اُس اُتھوں دی کوشش کیتی۔ اس آسلے اٹھ کے کھلاوں انتہائی تکلیف دہ ایہا۔ منع کرڑاں دے باوجود اوہ اٹھ کے اساں آں ملیا۔ اس وا وجود وا ہو دے ہتھ رُخے ہوے ہِک زرد پتے توں زیادہ وزنی نئیں ایہا۔ تھوڑی دی حالت بچ ہی دا دسم فربہ مائل ہینڈ ایہا۔ لیکن بیماری اس آں سخ تالوں اندرا اندر چٹ کہدا ایہا۔ اساں اتھا کجھ دیر بیٹھے اس دے ساہڑیں چوتھ بولدے رہیے کہ ہوڑاں دی حالت پہلے توں کافی بہتر رہیں اے۔ اے دے پراچا، کِک تے کجھ دوئیاں چیزاں نال اساں وی توا ضع کیتی۔ میں مسلسل چور نظراں نال ساجد حمید آں دیکھدا رہیاں۔ اوہ انتہائی تکلیف دہ حالت وچ ہی اپڑیں آپ آں پرسکون رخواں دی کوشش بچ معروف ایہا۔ ''ساجد بھائی !بہوں بہوں مبارک ہووے۔ بہوں خوشی ہوئی کہ تساں دا پہلا شعری مجموعہ آ گیہا اے۔'' میں تھوڑا جیا اس دا تیاں بنایا۔ ''خیر مبارک'' اس اپڑیں پرا آں وا دے کتاب منگوائی۔ اِس تا میرا ناں لکھ تے دستخط کیتے تے بڑی مشکل نال دوبارہ کھہل کے ماہنہ پیش کیتی۔ کتاب دا ٹائٹل بہوں ای دیدہ زیب ایہا۔ ایہہ کتاب بزم فکر و فن نہ صرف چھاپی بلکہ ایبٹ آباد بچ اس دی رونمائی آسلے ہِک شاندار تقریب دی منعقد کیتی۔ اس جوگے میں احمد حسین مجاہد تے دوئیاں سکیاں دا شکریہ ادا کرداں۔ ساجد حمید ہِک قادرالکلام شاعر ایہا۔ کجھ لوک اپڑاں حصہ یا فرمیں انہاں ترے آں نال میں بازار اچ تقیم ماہد، رفیق انور، حاجی عبدالصبور، ندیم ظفر نے کجھ دوئیاں سکیاں کول گیہاں۔ ''اساں دے ادارے دے شعرہ میوبتکی وکول ہارمونیم بیٹھ۔ ساجد حمید نے ہِک منظم کرارہ ممکن بیٹھ۔ اساں دے ہِک عدد ہارمونیم خریدڑاں چاہیدے۔ تساں اس کار اچ خرچ بڑھ چڑھ کے اپڑاں حصہ پاتے شامی ویلے آ کے گاڑاں دی سنو بڑا کرو۔'' تھوڑی جی دیری بچ پاجے دے پیسے پورے ہو گیہے۔ ادارہ علم وفن دے ماتحت تھاما اساں ادب دی میوبتکی مثال تعلق کئی ایڑاں حصہ یا فرمیں انہاں ترے آں نال میں بازار اچ تقیم ماہد، رفیق انور، حاجی عبدالصبور، ندیم ظفر نے کجھ دوئیاں سکیاں کول گیہاں۔ ''اساں دے ادارے دے شعرہ میوبتکی وکول ہارمونیم بیٹھ۔ ساجد حمید نے ہِک منظم کرارہ ممکن بیٹھ۔ اساں دے ہِک عدد ہارمونیم خریدڑاں چاہیدے۔ تساں اس کار اچ خرچ بڑھ چڑھ کے اپڑاں حصہ پاتے شامی ویلے آ کے گاڑاں دی سنو بڑا کرو۔'' تھوڑی جی دیری بچ پاجے دے پیسے پورے ہو گیہے۔ ادارہ علم وفن دے ماتحت تھاما اساں ادب دی میوبتکی مثال تعلق کئی

اشعر نشر
سعید اشعر
hindkowanweekly@gmail.com

دس لیرے

1976 تر کیہ دے شہر اطا ہِک ایسا گوں مڑا ہِک سفر شام دے شہر حلب واسطے بی ہویا، میں ہِک اردنی توں لفٹ منگ کے شامی سرحد باب الہوای تے پہونچیاں، ہوڑا گے دا سفر میں کلیاں ای کرنا اسا۔ سرحد تے شام دی انٹری لئی تے میں اِکے گیاں اِس ویلے پاکستانی واسطے شام دا ویزہ نہ آسا (۔ہِک تھیسی والا حلب حلب دی واز لاندا آسا، اس کولوں کرایہ پچھیا جیڑا کہ چِٹ سوری لیرے فی سواری دسیا گیہا، میں تھیسی بچ بیٹھیاں، سواریاں پوریاں ہویاں تے تھیسی حلب واسطے روانہ ہو گئی۔ حلب بچ مختصر قیام کیتا تے اٹھے کوئی ضلع نامہ سرحد دا ہِک سنگی مل گیا جس نال مڑا سرحد واپس ترکیہ دا ہویا ایہہ سرحد حلب توں ترک گراں قارقاش تک ریل گڈی تے ہویا۔ چونہ بے سرحد تو گڈی ترکیہ بچ داخل ہوئی تے راتی دیر نال قارقاش پہنچی۔ ہِک سرائے اٹھے اُترے اٹھے کہ جس کوجتھے جاملدی اے بسترے پکڑو تے سے جاؤ، میں تے مڑا سنگی شریف خان دی ہِک کمرے بچ جل کے سے گیاں، وتنی اٹھیا تے سارے مسافراں سنوڑ اُتاں کرایہ دتا وے اسی اگلے شہر نیرب واسطے روانہ ہویاں جتھوں اسی استنبول دی بس ٹکٹ ہِک سو دس لیرے دی کیوی آسی۔ سفر شروع ہویا تھوڑا اگے گیاں تے میں شریف صیب کو آخیا کہ سرائے دا کرایہ فی مسافر کتنا آسا مڑے کولوں کہن چھوڑ۔ شریف صیب آخیا کہ کرایہ تے دس لیرے آسا ورے میں صرف اُپڑیں پھیتے دے تھن۔ اوہ ایہہ سے بچ منداہ ویا سرائے دا منیجر کے سوچ سی کہ ہِک پاکستانی مڑے دس لیرے کھا گیہا۔ میں تے واپس جلداں شریف صیب آخیا کہ ترکیہ دا دماغ خراب ہی، جو دس لیرے دی خاطر ہِک سو دس لیرے دی ٹکٹ ضائع کریں، میں آخیا شریف صیب ایہہ پاکستان دی عزت دا مسئلہ اے۔ چانچہ میں اگلے سٹاپ تو واپس ہویا تے قارقاش پہونچیاں، منیجر پچھیا تو استنبول نہ گئیں، میں اس کو آپڑیں ٹکٹ دی کرتساں دے دس لیرے دینڑے اے تے میں اِکے گیاں اِس ویلے پاکستانی واسطے شام دا ویزہ نہ آسا (۔ہِک تھیسی والا حلب حلب دی واز لاندا آسا، اس کولوں کرایہ پچھیا جیڑا کہ چِٹ سوری لیرے فی سواری دسیا گیہا، میں تھیسی بچ بیٹھیاں، سواریاں پوریاں ہویاں تے تھیسی حلب واسطے روانہ ہو گئی۔ حلب بچ مختصر قیام کیتا تے اٹھے کوئی ضلع نامہ سرحد دا ہِک سنگی مل گیا جس نال مڑا سرحد واپس ترکیہ دا ہویا ایہہ سرحد حلب توں ترک گراں قارقاش تک ریل گڈی تے ہویا۔ چونہ بے سرحد تو گڈی ترکیہ بچ داخل ہوئی تے راتی دیر نال قارقاش پہنچی۔ ہِک سرائے اٹھے اُترے اٹھے کہ جس کوجتھے جاملدی اے بسترے پکڑو تے سے جاؤ، میں تے مڑا سنگی شریف خان دی ہِک کمرے بچ جل کے سے گیاں، وتنی اٹھیا تے سارے مسافراں سنوڑ اُتاں کرایہ دتا وے اسی اگلے شہر نیرب واسطے روانہ ہویاں جتھوں اسی استنبول دی بس ٹکٹ ہِک سو دس لیرے دی کیوی آسی۔ سفر شروع ہویا تھوڑا اگے گیاں تے میں شریف صیب کو آخیا کہ سرائے دا کرایہ فی مسافر کتنا آسا مڑے کولوں کہن چھوڑ۔ شریف صیب آخیا کہ کرایہ تے دس لیرے آسا ورے میں صرف اُپڑیں پھیتے دے تھن۔ اوہ ایہہ سے بچ منداہ ویا سرائے دا منیجر کے سوچ سی کہ ہِک پاکستانی مڑے دس لیرے کھا گیہا۔ میں تے واپس جلداں شریف صیب آخیا کہ ترکیہ دا دماغ خراب ہی، جو دس لیرے دی خاطر ہِک سو دس لیرے دی ٹکٹ ضائع کریں،

اختر شماریاں
محمد اختر نعیم
hindkowanweekly@gmail.com

قائداعظم محمد علی جناح، برصغیر دا مردِ حریت

میرے عزیز ہم وطنو! میں تواُوں صرف اتنا کہنڑاں چاہنا واں کہ ہر بندے تکل میرا اے پیغام پہنچ نجاوا کہ اوہ اے وعدہ کرے کہ اوہ پاکستان اُوں اسلام دا اُمکی نمونہ بنڑاڈیں اے اُنہاں توں دُنیا دی اناں عظیم ترین قوماں دی صف اچ شامل کرنے دے ضرورت پیئڑیں تے آپڑا سب کش قربان کردینڑیں دے راضی ہوسی جناب دا نصب العین ملک دے اندر دی امن تے ملک دی بادی اِی۔ میں ہوندا اے کالم دا ٹائٹل ''قائداعظم محمد علی جناح، برصغیر دا مردِ حریت'' دے نام نال شائع کتاب چوتا گیا وے۔ کتاب دے مصنف شریف فاروق (تمغہ امتیاز) اُن۔ جیڑے آپڑی زندگی اچ مقامی اخبار دے ایڈیٹر دے علاوہ مختلف کتاباں دے مصنف دے اخباری تنظیماں دے فعال ممبر رے۔ اُناں نے صحافتی ذمہ داریاں اچ اِز کم پچاس سال گزارے ڈن۔ کتاب دا موضوع تے لکھڑیں ولے انداز دل لوں بھائیریں ولا وے جس توں پڑھنے دے بعد جتھے آپڑے قائدے یار اچ ایہہ نہ صرف میری معلومات اچ اضافہ ہویا ایہہ بلکہ بتیر تے تاریخی واقعات تے نکشافات نے منوں حیران بی کرتا وے۔ مذکورہ کتاب 538 ورقے آں دی اے، جمعہ لگل دی سوہنڑی ہسڑیں دی تصویریں نال سجے ہوئے بٹاٹل نے کتاب دے مضمون نوں ہور بی نمایاں تے واضح کیتا وے۔ نال ای اُناں دی زندگی دا احاطہ کرے دے ہوئے اُناں دی شخصیت دے ہر پہلو نوں بڑے گل کتھ بی اناں دی حاضر دماغی تے جس مزاح دے موجود ہونڑیں دا احساس دلاندی اے۔ مثلاً اک وار گاندھی نے قائداعظم نوں کہا ''مسٹر جناح اے بتاؤ کہ میں تواُوں کیڑے لقب دے نال بلاواں؟ قائداعظم گاندھی جی دی اُتلی سیدھی گلاں سی اچھی طراں واقف اے۔ اُناں نے کہا ''گاندھی جی گلاب دے پھل نوں جس نام نال بلاؤ اوہ گلاب دا پھل ای ہوندا اے، توانے منوں شری جناح کہاوے، جناح صیب کہیاوے، نام نال کے فرق پیناوے۔ اک دفعہ گیہاں دی یک تقریب اچ قائداعظم مہمان خصوصی اے، تقریب دے ختم ہونڑیں تے جدوا وہ انعامات ویندے پیئے اے تے اک طالب علم آپڑا انعام لیڑیں وسے اُناں دے سامنڑیں آئے تے قائداعظم نے بعد رعب نال اجیا کہرا گیا کہ انعام لیڑیں دے بعد جتھے ماتراں ای پہل گیا تے اس تے قائداعظم بڑی نرمی دے دلچسپ انداز اچ کہا ''جو جوان تساں ناکیوں پھایں منوں یقین اے کہ اوہ انعام تیرا ای اے کیوں کو ہویں تے ہِک سو دس لیرے دی ٹکٹ ضائع کریں، میں تے واپس جلداں شریف صیب آخیا کہ ترکیہ دا دماغ خراب ہی، جو دس لیرے دی خاطر ہِک سو دس لیرے دی ٹکٹ ضائع کریں، میں آخیا شریف صیب ایہہ پاکستان دی عزت دا مسئلہ اے۔ چانچہ میں اگلے سٹاپ تو واپس ہویا تے قارقاش پہونچیاں، منیجر پچھیا تو استنبول نہ گئیں، میں اس کو آپڑیں ٹکٹ دی کرتساں دے دس لیرے دینڑے اے تے میں اِکے گیاں اِس ویلے پاکستانی واسطے شام دا ویزہ نہ آسا (۔ہِک تھیسی والا حلب حلب دی واز لاندا آسا، اس کولوں کرایہ پچھیا جیڑا کہ چِٹ سوری لیرے فی سواری دسیا گیہا، میں تھیسی بچ بیٹھیاں، سواریاں پوریاں ہویاں تے تھیسی حلب واسطے روانہ ہو گئی۔ حلب بچ مختصر قیام کیتا تے اٹھے کوئی ضلع نامہ سرحد دا ہِک سنگی مل گیا جس نال مڑا سرحد واپس ترکیہ دا ہویا ایہہ سرحد حلب توں ترک گراں قارقاش تک ریل گڈی تے ہویا۔ چونہ بے سرحد تو گڈی ترکیہ بچ داخل ہوئی تے راتی دیر نال قارقاش پہنچی۔ ہِک سرائے اٹھے اُترے اٹھے کہ جس کوجتھے جاملدی اے بسترے پکڑو تے سے جاؤ، میں تے مڑا سنگی شریف خان دی ہِک کمرے بچ جل کے سے گیاں، وتنی اٹھیا تے سارے مسافراں سنوڑ اُتاں کرایہ دتا وے اسی اگلے شہر نیرب واسطے روانہ ہویاں جتھوں اسی استنبول دی بس ٹکٹ ہِک سو دس لیرے دی کیوی آسی۔ سفر شروع ہویا تھوڑا اگے گیاں تے میں شریف صیب کو آخیا کہ سرائے دا کرایہ فی مسافر کتنا آسا مڑے کولوں کہن چھوڑ۔ شریف صیب آخیا کہ کرایہ تے دس لیرے آسا ورے میں صرف اُپڑیں پھیتے دے تھن۔ اوہ ایہہ سے بچ منداہ ویا سرائے دا منیجر کے سوچ سی کہ ہِک پاکستانی مڑے دس لیرے کھا گیہا۔ میں تے واپس جلداں شریف صیب آخیا کہ ترکیہ دا دماغ خراب ہی، جو دس لیرے دی خاطر ہِک سو دس لیرے دی ٹکٹ ضائع کریں، میں آخیا شریف صیب ایہہ پاکستان دی عزت دا مسئلہ اے۔ چانچہ میں اگلے سٹاپ تو واپس ہویا تے قارقاش پہونچیاں، منیجر پچھیا تو استنبول نہ گئیں، میں اس کو آپڑیں ٹکٹ دی کرتساں دے دس لیرے دینڑے اے تے میں اِکے گیاں اِس ویلے پاکستانی واسطے شام دا ویزہ نہ آسا (۔ہِک تھیسی والا حلب حلب دی واز لاندا آسا، اس کولوں کرایہ پچھیا جیڑا کہ چِٹ سوری لیرے فی سواری دسیا گیہا، میں تھیسی بچ بیٹھیاں، سواریاں پوریاں ہویاں تے تھیسی حلب واسطے روانہ ہو گئی۔ حلب بچ مختصر قیام کیتا تے اٹھے کوئی ضلع نامہ سرحد دا ہِک سنگی مل گیا جس نال مڑا سرحد واپس ترکیہ دا ہویا ایہہ سرحد حلب توں ترک گراں قارقاش تک ریل گڈی تے ہویا۔ چونہ بے سرحد تو گڈی ترکیہ بچ داخل ہوئی تے راتی دیر نال قارقاش پہنچی۔ ہِک سرائے اٹھے اُترے اٹھے کہ جس کوجتھے جاملدی اے بسترے پکڑو تے سے جاؤ، میں تے مڑا سنگی شریف خان دی ہِک کمرے بچ جل کے سے گیاں، وتنی اٹھیا تے سارے مسافراں سنوڑ اُتاں کرایہ دتا وے اسی اگلے شہر نیرب واسطے روانہ ہویاں جتھوں اسی استنبول دی بس ٹکٹ ہِک سو دس لیرے دی کیوی آسی۔ سفر شروع ہویا تھوڑا اگے گیاں تے میں شریف صیب کو آخیا کہ سرائے دا کرایہ فی مسافر کتنا آسا مڑے کولوں کہن چھوڑ۔ شریف صیب آخیا کہ کرایہ تے دس لیرے آسا ورے میں صرف اُپڑیں پھیتے دے تھن۔ اوہ ایہہ سے بچ منداہ ویا سرائے دا منیجر کے سوچ سی کہ ہِک پاکستانی مڑے دس لیرے کھا گیہا۔ میں تے واپس جلداں شریف صیب آخیا کہ ترکیہ دا دماغ خراب ہی، جو دس لیرے دی خاطر ہِک سو دس لیرے دی ٹکٹ ضائع کریں، میں آخیا شریف صیب ایہہ پاکستان دی عزت دا مسئلہ اے۔ چانچہ میں اگلے سٹاپ تو واپس ہویا تے قارقاش پہونچیاں، منیجر پچھیا تو استنبول نہ گئیں، میں اس کو آپڑیں ٹکٹ دی کرتساں دے دس لیرے دینڑے اے تے میں اِکے گیاں اِس ویلے پاکستانی واسطے شام دا ویزہ نہ آسا (۔ہِک تھیسی والا حلب حلب دی واز لاندا آسا، اس کولوں کرایہ پچھیا جیڑا کہ چِٹ سوری لیرے فی سواری دسیا گیہا، میں تھیسی بچ بیٹھیاں، سواریاں پوریاں ہویاں تے تھیسی حلب واسطے روانہ ہو گئی۔ حلب بچ مختصر قیام کیتا تے اٹھے کوئی ضلع نامہ سرحد دا ہِک سنگی مل گیا جس نال مڑا سرحد واپس ترکیہ دا ہویا ایہہ سرحد حلب توں ترک گراں قارقاش تک ریل گڈی تے ہویا۔ چونہ بے سرحد تو گڈی ترکیہ بچ داخل ہوئی تے راتی دیر نال قارقاش پہنچی۔ ہِک سرائے اٹھے اُترے اٹھے کہ جس کوجتھے جاملدی اے بسترے پکڑو تے سے جاؤ، میں تے مڑا سنگی شریف خان دی ہِک کمرے بچ جل کے سے گیاں، وتنی اٹھیا تے سارے مسافراں سنوڑ اُتاں کرایہ دتا وے اسی اگلے شہر نیرب واسطے روانہ ہویاں جتھوں اسی استنبول دی بس ٹکٹ ہِک سو دس لیرے دی کیوی آسی۔ سفر شروع ہویا تھوڑا اگے گیاں تے میں ش

اسلام آباد: وزیراعظم شہباز شریف وفاقی کابینہ دے اجلاس دی صدارت کردے پئین، اسحاق ڈار تے دیگر وزراء بی موجود ان

مالی سال 27-2026ء بجٹ وسے تیاریاں شروع کر دتی گئیاں

آئندہ مالی سال دے بجٹ دی تیاری دے حوالے نال ڈیپارٹمنٹ سی تجویزاں لیٹڑیں داعمل شروع

پشور (ویب ڈیسک) آئندہ مالی سال 27-2026ء بجٹ وسے تیاریاں شروع کر دتی گئیاں، آئندہ نوئیں مالی سال دے وفاقی بجٹ پیش ہوئیں دے بعد صوبائی بجٹ پیش کر دتا جاسی۔ فائنانس ڈیپارٹمنٹ دے ذرائع دے مطابق وفاقی حکومت نے نویں وفاقی بجٹ وسے تجویزاں لیٹڑیاں شروع کر دتیاں۔ جدکہ صوبا حکومت نے نویں بجٹ دی تیاریاں شروع کر دتیاں ڈن۔ نویں مالی سال دا بجٹ خسارے دا بجٹ ہوسی صوبے اچ نویں مالی سال دے بجٹ دے موقع تے اہم ترین اقدامات متوقع ڈن سرکاری ملازمین دی تنخواہاں اچ اضافہ معمولی جیا کیتا جاسی جدکہ پنشن اچ اضافہ پی نہ کرنے کی تجاویز یا معمولی کرنے دی تجاویز دتی گئیاں ڈن۔ ملک دی صورتحال نے صوبے دے مالی صورتحال دی وجہ نال تنخواہاں اچ زیادہ اضافے دے امکانات موجود نئیں۔

کرک: وزیر علی خیبر پختونخوا سہیل آفریدی دہشتگرد حملے میں شہید پولیس اہلکاروں کیلئے دُعا کر رہے ہیں

وزیراعظم دی اک واروت PTI نوں مذاکرات دی دعوت

حکومت ملکی ترقی وخوشحالی تے سیاسی ہم آہنگی وسے ساری سیاسی جماعتاں نال پرامن ڈائیلاگ دے اُصولی موقف تے قائم اے، شہباز شریف

اسلام آباد (ویب ڈیسک) وزیراعظم محمد شہباز شریف نے اک واروت کہیاوے کہ حکومت پاکستان ملکی ترقی و خوشحالی تے سیاسی ہم آہنگی وسے ساری جماعتاں نال پرامن ڈائیلاگ دے آپڑے اصولی موقف تے قائم اے۔ سیاسی ڈائیلاگ دی آڑ اچ امن و امان دی صورتحال نوں خراب کرنے دی کسی بی کوشش نوں کامیاب نہ ہونڑیں دتا جاسی۔ پی آئی اے دی شفاف قابل اعتبار بنجاری دے عمل نوں یقینی بنڑاریں وسے حکومت ہر ممکن اقدامات کر دی پئی اے۔ وزیراعظم شہباز شریف دی زیر صدارت وفاقی کابینہ دا اجلاس وزیراعظم ہاؤس اسلام آباد اچ منعقد ہویا۔ اجلاس سی خطاب کردے ہوئے آناں نے کہیا کہ وفاقی کابینہ نے پٹرولیم ڈویژن دی سفارش تے آف گرڈ پلانٹس لیوی ایکٹ 2025 دی توسیع تیسرے فریق دی طرف سی کیہلو پاور پلانٹس نوں کیس دی فروخت تے پی کرنے دی منظوری دے دتی۔ وفاقی کابینہ نے نیشنل یونیورسٹی فارسیکورٹی سائنسز اسلام آباد 2025 دے بل دی تشیخ دی منظوری دے دتی اے۔

ضلعی جیل مانسہرہ چ ہیومن رائٹس اینڈ ریلیف کونسل دا اجلاس

مانسہرہ (نمائندہ ہندکووان) ضلعی جیل مانسہرہ چ ہیومن رائٹس اینڈ ریلیف کونسل دا اجلاس ہویا، ایڈیشنل ڈپٹی کمشنر اسد لودھی نے صدارت کیتی۔ ڈپٹی سپرنٹڈنٹ زین صیب نے بریفنگ دتی تے قیدیاں دی فلاح بہبود بارے دسیا، قیدیاں دی طرفوں کسی قسم دی کوئی شکایت سامڑے نہی آئی، ایڈیشنل ڈپٹی ڈپٹی کمشنر اسد لودھی دورے توں بعد اطمینان ظاہر کیتا۔

پی آئی اے دے ملازمین نوں فارغ کرنے دا منصوبہ تیار کرلتا گیا

بنجکاری دے بعد ریٹائرڈ ملازمین دی پنشن طبی سہولتاں تے رعایتی ٹکٹس ختم کردتے جاسن

پشور (ویب ڈیسک) پی آئی اے ملازمین نوں فارغ کرنے دے بارے اچ بنجکاری دے بعد منصوبہ تیار کرلتا وے۔ بنجکاری دے بعد ریٹائر ملازمین دی پنشن طبی سہولتاں تے رعایتی ٹکٹس نوں ختم کردتے جاسن۔ دوئے مرحلے اچ کنٹریکٹ تے ڈیلی ویجر ملازمین نوں فارغ کرتا جاسی۔ پنج ہزار ملازمین چ صرف اک ہزاری دو ہزار ملازمین ادارے دے کول رہسن۔ مستقل ترے ہزار ملازمین نوں مختلف مراعات دے تحت فارغ کردتا جاسی۔ ذرائع دے مطابق ملازمین دے نال معاہدے دے تحت اک سال تکل کسی ملازم نوں فارگ نہ کیتا جاسی۔ مستقل ملازمین دی پنشن تے مراعات مکمل طور تے محفوظ رہسن۔ پی آئی اے دے مختلف دفتراں نوں بند کیتا جاسی۔ ملازمین نوں فارغ کرنے دے منصوبے نوں فائنل کیتا گیاوے۔

پنشن، تنخواہ اک سان لیٹڑیں تے پابندی ختم کردتی گئی

اسلام آباد (ویب ڈیسک) وفاقی حکومت نے پنشن تے تنخواہ اک سان لیٹڑیں تے پابندی ختم کردتی اے۔ اس ضمن اچ نوٹیفکیشن اچ کہیا گیاوے کہ پنشن کیساں اچ 2 اپریل تے 1 جون دے آفس میمورنڈ مز فوری طور تے ختم کردتے گئے ڈن۔ ریٹائرمنٹ دے بعد دوبارہ ملازمت تے پنشن تے تنخواہ دونوں لیٹڑیں دی اجازت بحال کردتی گئی اے۔ وفاقی حکومت دی طرف سی ڈبل بینیفٹ سکیم بحال کردتی گئی اے۔

اسلام آباد: چیئرپرسن پی آئی ایس پی سٹیزر روبینہ خالد کرسمس دے حوالے نال مسیحی بچیاں نال کیک کٹ دی پئیاں

امن و امان قائم کھڑاں صوبائی حکومت دی پہلی ترجیح اے سہیل آفریدی

کرک اُچ پولیس اہلکاراں نے صوبے اچ امن و امان دے قیام وسے آپڑی جاناں دا نذرانہ پیش کیتا وے، وزیراعلیٰ صوبائی حکومت پولیس فورس دے نال کھلوتی اے، تے اُناں دی پیشہ ورانہ خدمات نوں عزت دی نظر نال دیکھدے ڈن، مذمتی بیان

پشور (ہندکووان نیوز) وزیراعلیٰ خیبر پختونخوا محمد سہیل آفریدی نے ضلع کرک اُچ پولیس موبائل تے ہوئیں ولے حملے دی شدید الفاظ اُچ مذمت کردے ہوئے واقعے نوں انتہائی افسوسناک تے قابل مذمت قرار دتا وے۔ اُناں نے کہیا کہ امن و امان قائم رکھڑاں صوبائی حکومت دی پہلی ترجیح اے تے اس مقصد وسے ہر ممکن اقدامات کیتے جاندے پئین۔ وزیراعلیٰ نے آپڑے بیان اُچ واضح کیا کہ حملے اچ ملوث عناصر نوں قانون وسے کٹھرے اچ لیا کے کیفر کردار تکل پہنچایا جاسی۔ اُناں نے کہیا کہ اس حم وے بزدلانہ حملے حکومت تے قانون نافذ کرنے ولے اداریاں دے حوصلے کمزور نی کر سکدے۔ محمد سہیل آفریدی نے کہیا کہ پولیس اہلکاراں نے صوبے دے امن و امان دے قیام وسے آپڑی جاناں دا نذرانہ پیش کیتا وے۔ تے اُناں دی قربانیاں بالکل بی ضائع نہ کیتیاں جاسن۔ اُناں نے اس عزم دا اظہار کیتا کہ صوبائی حکومت پولیس فورس دے نال کھلوتی اے تے اُناں دی پیشہ ورانہ خدمات نوں عزت دی نظر نال دیکھدی اے۔ وزیراعلیٰ خیبر پختونخوا نے پولیس شہداء دے اہل خانہ نال دلی ہمدردی دے تعزیت دا اظہار کرتے ہوئے کہیاوے کہ صوبائی حکومت شہداء دے خانداناں دے غم اچ برابر دی شریک اے تے اُناں نوں اکیلا نہ چھوڑا جاسی۔ اُناں نے دُعا کیتی کہ اللہ تعالیٰ شہداء نوں اعلیٰ درجات عطا فرماوے تے لواحقین نوں صبر جمیل دے دے۔

BISP زیر اہتمام کرسمس تے قائداعظم دی سالگرہ دی تقریب

ساڈی پہلی ترجیح پاکستان اے، رنگ نسل زبان تے مذہب دی بنیاد تے تفریق تباہی دا رستہ وسے

اسلام آباد (ویب ڈیسک) بے نظیر انکم سپورٹ پروگرام دے زیر اہتمام پی آئی ایس پی ہیڈ کوارٹرز اچ کرسمس تے بانی پاکستان قائداعظم محمد علی جناح دی سالگرہ دے موقعے تے ایک پروقار تقریب منعقد کیتی گئی۔ تقریب اچ مسیحی برادری نال تعلق رکھڑیں ولے پی آئی ایس پی ملازمین، مسیحی تنہیاں، خاندانا نے میڈیا نمائندیاں دے علاوہ پی آئی ایس پی دے افسراں نے تحفے نے شرکت کیتی۔ قائداعظم محمد علی جناح دی سالگرہ دی تقریب سی خطاب کردے ہوئے چیئرپرسن پی آئی ایس پی سٹیزر روبینہ خالد نے کہیا کہ بحیثیت قوم اُسی قائداعظم محمد علی جناح دے آزاد، مضبوط تے خوشحال پاکستان دے ویژن نوں پکی جامہ پواڑیں دی اشد ضرورت اے۔ اُناں نے کہیا کہ پاکستان دی ترقی وسے سانوں اجتماعی سوچ اپنڑاں ہوسی۔ اُناں نے کہیا کہ رنگ، نسل، زبان تے مذہب دی بنیاد تے تفریق تباہی دا رستہ جدکہ کامیابی دا رستہ ہیگی اچ اے، ساڈے وسے فخر دی گل اے کہ ساڈی پچھان سارا پاکستان اے۔

ست مہینے بعد مدینہ تے برفباری ہوئیں نال ٹھنڈ ودھ گئی

پشور (ویب ڈیسک) پشور سمیت خیبر پختونخوا دے مختلف ضلعیاں اچ ست مہینے دے بعد مدینہ تے پہاڑی علاقیاں اچ برفباری دا سلسلہ شروع ہو گیاوے۔ جس نال موسم اک دم ٹھنڈا ہو گیاوے۔ رات وخت ہوئیں ولے مینہ تے تیز ہواواں دا سلسلہ وقفے وقفے نال جاری رہیا۔ جس نال درجہ حرارت اُچ واضح ریکارڈ کیتی گئی۔ اس سلسلے اچ محکمہ موسمیات دے مطابق حالیہ بارشاں تے برفباری نے پورے صوبے اچ موسم دا رُخ بدل دتا وے۔

بارش نال بجلی دا بریک ڈاؤن پشور اُچ انہیریاں اچ ڈُب گیا

بارش نال درجناں فیڈرز متاثر، لمے بریک ڈاؤن نال کُہاراں تے مسیحیاں اچ پاؤری دی کمی

پشور (ویب ڈیسک) پشور اُچ اک لمے وقفے دے بعد بارش نال جتھے ٹھنڈ زیادہ ہوئی اے اُتھے ای بجلی دے اک لمے بریک ڈاؤن نال پورا شہر انہیریاں اچ ڈُب گیا۔ درجناں فیڈرز متاثر ہوئے راتی بارہ وجے تے سویلے ست وجے تے کئی علاقیاں اچ دوپہر ترے وے تکل بجلی ٹیپ رئی چد کے بعض علاقیاں اچ شام دے بعد بجلی آئی۔ بجلی نہ ہونڑیں دی وجہ نال شہریاں نوں بوت زیادہ مشکلات دا سامڑاں کرنا پیا۔ اک لمے بریک ڈاؤن دے بعد کئی علاقیاں اچ پاؤری دی شدید کمی ہوئی جدکہ کاروباری زندگی بی بوت زیادہ متاثر ہو کے رہ گئی اے۔ بریک ڈاؤن دی وجہ نال کُہاراں دے نال نال مسیحیاں اچ پاؤری دے حوالے نال نمازیاں نوں مشکلات پیش آئیاں۔

صوبے دا مقدمہ لڑکے وفاق سی حق لے کے رہسیاں، فیصل کنڈی

پی ٹی آئی دے گُش عناصر آپ ای نی چاہندے کہ بانی پی ٹی آئی بار آؤن کیوں اس نال اُناں دی سیاست ختم ہو جاسی، گورنر

پشور (ہندکووان نیوز) گورنر خیبر پختونخوا فیصل کریم کنڈی نے کہیاوے کہ وفاق دے نال کل ریل دے ذریعے دا حق تے سی تے صوبے دے حق لے کے رہسیاں، اوہ صوبے دا مقدمہ لڑنے وسے وزیراعلیٰ دے شانہ بشانہ بلکہ اُناں سی دو قدم اگے کھلوتن۔ میڈیا نال گل سنھ کردے ہوئے اُناں نے کہیا کہ پی ٹی آئی دی طرف سی ماضی اچ کئی وار سرتے کفن بنڑیں تے جنازے پڑھیئے دی گلاں کیتی گئیاں بڑے اچ اوہ لوک کُہاراں اچ وڈرگئین تے بانی پی ٹی آئی جیل اچ اُن۔ پی ٹی آئی دے گُش عناصر آپ ای نی چاہندے کہ بانی پی ٹی آئی بار آؤن کیوں اس نال اُناں دی سیاست ختم ہو جاسی۔ گورنر خیبر پختونخوا دا کہنا اے کہ ماضی اچ بانی پی ٹی آئی کسی سیاسی تحالف دے نال بیٹھیئے نوں تیار نی اے بڑے اچ اُناں دی جماعت مذاکرات دی گل کردی پئی اے۔ وفاق نے وڈائین دکھاندے ہوئے پی ٹی آئی نوں مذاکرات دی دعوت قبول کیتی اے۔

سٹیزر بابر سلیم سواتی، کرامت اللہ تے دیگر مسیحی برادری دے نال کرسمس کیک کٹ دے پئین

وادی کاغان چ طویل خشک سالی توں بعد بارشاں نال برف برفباری

مانسہرہ (نمائندہ ہندکووان) وادی کاغان چ طویل خشک سالی توں بعد ہوئو دی بارشاں نال برف برفباری ہوئی جس دی وجہ نال سیاح خوش ہو گئے تے وادی روانہ ہوئے، سردست رستے کھلے ہن، انتظامیہ دی طرفوں رستے بحال رکھے گئے ہن۔

ریٹائرمنٹ دے نزیک بلدیاتی ملازمین نوں ٹرانسفر نہ کرنے دی ہدایت

انتظامی اُمور اُچ وگاڈ سی بچڑیں وسے آخری چھ مہینے ملازمین دے تبادلے نہ ہوسُن، وزیر بلدیات

پشور (ویب ڈیسک) خیبر پختونخوا حکومت نے انتظامی اُمور اُچ غیر ضروری رکاوٹ سی بچڑیں وسے محکمہ بلدیات دے ریٹائرمنٹ دے نزیک ملازمین نوں آخری چھ مہینیاں اچ ٹرانسفر نہ کرنے دی ہدایت کیتی اے۔ اس ضمن اُچ وزیر بلدیات مینا خان آفریدی دی زیر صدارت اک اہم اجلاس منعقد ہویا جس اُچ محکمہ بلدیات دے اُمور، ملازمین دی پوسٹنگ تے ٹرانسفر پالیسی تے مجموعی کارکردگی نوں مزید موثر بنڑاریں تے تفصیلی غور کیتا گیا۔ اجلاس اُچ سفارش کیتی گئی کہ پلیسمنٹ کمیٹی نوں نظر انداز کردے ہوئے بعض تبادلے کیتے جاندے پئین جس تے اپنے معاملات اُچ ملوث لوکاں دے خلاف کاروائی کیتی جاسی۔ اُناں نے دوٹوک لفظاں اچ کہیا وے کہ کم اُچ سستی یا غفلت برداشت نہ کیتی جاسی، عوام تے نہ کوئی نواں بلدیاتی ٹیکس لگایا جاوے تے نہ ای موجودہ ٹیکساں اچ اضافہ کیتا جاسی۔

پورے صوبے دی جیلاں دے قیدیاں دا وزیراعلیٰ سی معافی دینڑیں دا مطالبہ

پشور (ویب ڈیسک) خیبر پختونخوا دے مختلف ضلعیاں دی جیلاں اچ بند قیدیاں نے خیبر پختونخوا دے نویں وزیراعلیٰ سہیل آفریدی سی مطالبہ کیتا وے کہ جیل اُچ قید پوری کرنے والے قیدیاں دی رہائی دے احکامات جاری کیتے جاون۔ قیدیاں نے اس سلسلے اچ بتایا کہ پشور سمیت مختلف جیلاں اچ بند سینکڑاں قیدی آپڑی قید سزا پوری کر چکے ڈن۔ اُناں قیدیاں نے وزیراعلیٰ سی انصاف دی اپیل کیتی اے۔

گورنر خیبر پختونخوا فیصل کریم کنڈی دا سیکاس یونیورسٹی کانووکیشن دے موقعے تے طلبہ تے فیکلٹی دے نال گروپ فوٹو

کھٹ سی کھٹ آمدن تے چالیس ہزار روپے دے قانون تے عملدرآمد نی ہو سکا

پشور (ویب ڈیسک) صوبائی حکومت دی طرف سی کھٹ سی کھٹ آمدن چالیس ہزار روپے دا قانون لاگو نی ہو سکا۔ لیبر ڈیپارٹمنٹ حکومت وسے اک چیلنج بنڑ گیا وے۔ ڈیلی ویجر ملازمین بی پوری تنخواہ نی لیندے پئے۔ کھٹ سی کھٹ آمدن دا قانون حکومتی رٹ، سرکاری تے پرائیویٹ سطح تے اداریاں نوں چیلنج کردا پیاوے، بزاراں، دُکاناں اچ کم کرنے والے ملازمین صنعتی اداریاں اچ کم کرنے والے ملازمین نوں چالیس ہزار روپے ملواں ممکن نی بنڑگا۔ صنعتی ادارے بزاراں دے صدور اس اُچ سب سی وڈی رکاوٹ بنڑ گئے ڈن۔ کاغذی کاروائی اچ سب کش ٹھیک اے بڑے عملی طور تے پرائیویٹ اداریاں اچ کم کرنے والے ملازمین نوں پندرہ ہزاری پچیس ہزار روپے نکل دے جاندے پئین۔

پشاور جنرل اسپتال، کرسمس دے حوالے نال تقریب دا اہتمام

پشور (ہندکووان نیوز) پشاور جنرل اسپتال اُچ کرسمس دے موقعے تے تقریب دا انعقاد کیتا گیاوے، اسپتال دے مسیحی عملے، مسلم نرسز، ڈاکٹرز، نرسنگ سٹاف تے انتظامی افسراں نے شرکت کیتی۔ مقصد کرسمس دی خوشیاں نوں منڑیں سمیت اس امر نوں اُجاگر کرنا یا کہ پشاور جنرل اسپتال سارے مذہباں، ثقافتاں تے برادریاں وسے اک جامع، محفوظ تے مساوی ماحول دینڑیں تے یقین رکھدا وے۔

کیپٹل میٹرو پولیس دی سنیارٹی لسٹ تیار کرلتی گئی

سروس سٹرکچر نان پی یو جی ایف دی خیبر پختونخوا دی پہلی ترے ہزار سی زیادہ ملازمین دی کیڈرز دی سطح تے سنیارٹی لسٹ بنڑائی گئی

پشور (مانیٹرنگ ڈیسک) کیپٹل میٹرو پولیس ملازمین دی کافی عرصے سی لیٹ ہوئی ای سنیارٹی لسٹ تیار کرلتی گئی۔ انتظامیہ دے مطابق ڈائریکٹر جنرل قدیر نصیر دی خصوصی ہدایت تے ڈائریکٹر ایڈمنسٹریشن اچ آراولیں راحت تے اسٹنٹ ڈائریکٹر ایڈمن خدائے نظر نے کیپٹ میٹرو پولیس دے ملازمین سنیارٹی لسٹ تیار کیتی اے خیبر پختونخوا دی کیپٹل میٹرو پولیس دی پہلی سنیارٹی لسٹ اے جیوڈی سروس سٹرکچر نان پی یو جی ایف دے ترے ہزاری زیادہ ملازمین دی کیڈرز وار انوائی۔ سنیارٹی لسٹ نوں حتمی شکل دتی گئی اے جیوڈی ریجنل میڈیکل آفیسر (آر ایم او) نوں منظوری دے بجوا دتی گئی اے۔ جو کہ 24 دسمبر نوں کیپٹل میٹرو پولیس دفتر دے نوٹس بورڈ تے لگا دی جاسی۔

افغان مزوراں تے کاروباری افراد دے خلاف آپریشن شروع کردتا گیا

پشور (مانیٹرنگ ڈیسک) افغان مہاجراں، مزوراں تے کاروباری افراد دے خلاف بزاراں اچ آپریشن شروع کردتا گیا۔ مختلف بزاراں چھ 6 سی زیادہ مہاجرین نوں گرفتار کرلتا گیا وے۔ آپریشن دے دوران چیل منڈی، نمکمنڈی، سبزی منڈی، چوک یادگار، اشرف روڈ، خیبر بزار، چارسدہ روڈ، رنگ روڈ، لطیف آباد، کارپوریشن کالونی، حیات آباد، پشاور بورڈ، ناصر باغ سمیت مختلف علاقیاں اچ تجارتی مراکز اُچ آپریشن دے دوران گرفتار ہوئیں ولے درجناں افغان مہاجراں نوں ڈی پورٹ کردتا گیاوے جدکہ متعدد اُچ خوراک دے کاروباری مراکز ڈیگری گارڈن سمیت مختلف مقامات تے متروری کرنے ولے غیر رجسٹرڈ مہاجراں دے خلاف آپریشن جاری رہ گیا۔ غیر رجسٹرڈ مہاجراں دے خلاف آپریشن دا آغاز پورے شہر اُچ کردتا وے۔ پولیس مختلف مقامات تے مزید آپریشن کردی پئی اے۔

پی ٹی وی پشور سنٹر تے صدر بزار اچ اگ لگڑیں دے واقعات لکھاں دا نقصان

ایگزیکٹیو ایڈمن اینڈ پرسنل منیجر (اے) دے دفتر اُچ اک دم اگ لگڑیں نال خوف پھیل گیا، عملہ محفوظ رہیا

پشور (مانیٹرنگ ڈیسک) پشور اُچ اگ لگڑیں دے واقعات دوہ گئے، پی ٹی وی پشور سنٹر اُچ اچانک اگ لگ گئی جس نال عمارت نوں نقصان پچھا۔ صدر بزار اُچ پی ٹی وی ہوسٹل اُچ اگ لگڑیں دے واقعہ پیش آیا۔ جس نال لکھاں دا نقصان ہو گیا۔ پچھلے دناں اچ پشور کینٹ اُچ موجود پی ٹی وی سنٹر اُچ ایگزیکٹیو ایڈمن اینڈ پرسنل منیجر (اے) دے دفتر اُچ اک دم اگ لگ گئی جس نال سنٹر اُچ موجود ملازمین اُچ خوف پھیل گیا۔ واقعے اچ عملہ محفوظ رہیا تے کوئی جانی نقصان نی ہویا۔ ریسکیو ترجمان دا کہنا اے کہ اگ بجلی دے شارٹ سرکٹ دی وجہ نال اک کمرے اچ لگی اے جس نال دفتر اُچ پیا ہویا سامان بی سڑ نال گیاوے۔ کوئی جانی نقصان نی ہویا۔ عمارت نوں بوت نقصان پچھاوے۔ اطلاع ملے تے ریسکیو دی ترے فائر والکھو تے ایمبولنساں پہوچ گئیاں تے اگ بجھانا شروع کیتا۔ فائر فائٹرز نے تقریباً تیں منٹ دے اندر اگ تے قابو پا لتا تے نزیکی مزید دُکاناں نوں نقصان سی بچا لتا۔ واضح رہے کہ 2017 اچ ای میڈیا پولس بورے دے مطابق پی ٹی وی سنٹر پشور اُچ لگی ای جس نال بڑے دفتر مڑ گئے ائے۔

پشور: صوبائی دارالحکومت اُچ بارش دے دوران جی ٹی روڈ تے ٹریفک دی روانی جاری اے

پبلشر محمد نعمان قیوم نے گندھارا ہندکو بورڈ، پاکستان، پشور دے توسط نال نظام پرنٹرز جنگی محلہ پشور سی چھاپ کے A/4 ریلوے روڈ، ابدرہ، یونیورسٹی ٹائون پشاور سی شائع کیتا، فون نمبر 091-7256262